

Armoedebeleid 2021-2024

Niemand in Weert leeft of groeit op in armoede

Gemeente Weert
Oktober 2020

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Wat is armoede.....	3
Langdurige armoede.....	3
Wie zijn er arm?	3
Cijfers	4
Cijfers en corona	4
Gevolgen van armoede.....	5
2. Drie jaar Aanvalsplan armoede 2018-2020	7
3. Versterken en verknopen	10
3.1 PIJLER 1 - Voorkomen van armoede (Preventie)	10
Inzet bij pijler 1 Voorkomen van armoede	11
3.2 PIJLER 2 - Bestrijden van armoede.....	13
Inzet bij pijler 2 Bestrijden van armoede.....	14
3.3 PIJLER 3 - Verzachten van armoede.....	14
Inzet bij pijler 3 Verzachten van armoede	15
4. Nieuwe ontwikkelingen en op te pakken zaken ✎	16
Ontwikkelingen binnen pijler 1 - Voorkomen van armoede.....	16
Ontwikkelingen binnen pijler 2 - Bestrijden van armoede	17
Ontwikkelingen binnen pijler 3 - Verzachten van armoede	18
Doelenboom armoedebeleid 2021-2024.....	19
5. Financiën.....	20
BIJLAGE 1 - Kindpakket Weert	21
BIJLAGE 2 Resultaten van 3 jaar aanvalsplan armoede	23
BIJLAGE 3 Artikel uit de Sprank september 2020 van Divosa	28
Bronnen.....	31

Inleiding

Nederland is één van de meest welvarende landen op onze aardbol. Tegelijkertijd leven mensen in armoede en groeien kinderen op in gezinnen die niet rond kunnen komen. Een ongekennde contradictie en simpelweg niet uit te leggen. Een verschil tussen rijk en arm zal blijven in onze maatschappij, echter de kloof wordt zienderogen groter. Met alle gevolgen van dien. De oplossing voor dit probleem ligt grotendeels niet in Weert, maar we hebben wel een verantwoordelijkheid naar onze inwoners. Primair de verantwoordelijkheid naar de inwoners die in armoede leven, maar zeker ook naar de omgeving en de gehele maatschappij. De gevolgen van armoede zijn groot, individueel en maatschappelijk.

De noodzaak voor een actief armoedeplan was er al en wordt groter in de huidige tijd. We bevinden ons in een uitzonderlijke situatie door de uitbraak van het coronavirus. Het aantal mensen met problematische schulden zal toenemen als gevolg van de coronacrisis, evenals het aantal mensen met een risico op armoede. Hierbij komen ook nieuwe groepen in beeld waaronder bijvoorbeeld zelfstandig ondernemers die eerder geen schulden hadden.

Armoede is een diepgeworteld probleem in onze samenleving dat al vele decennia bestaat. Focus leggen op de korte termijn is daarom geen oplossing. Willen we structureel armoede bestrijden, dan is dat iets van de lange adem. Initiatieven dienen gericht te zijn op het beïnvloeden van de oorzaken en directe gevolgen van armoede. Hierbij kan gedacht worden aan het wegnemen van de gevolgen van schaarste waardoor inwoners hun (financiële) speelruimte terug krijgen, interventies die gericht zijn op kinderen om sociale uitsluiting te voorkomen en op ouders om ruimte te creëren om te kunnen opvoeden.

De afgelopen 3 jaar heeft het Aanvalsplan armoede 2018-2020 richting gegeven aan de aanpak van armoede in Weert. Ondanks de relatief korte periode van 3 jaar, hebben we een stevige basis neergezet met onze samenwerkingspartners om de strijd tegen armoede aan te gaan. Vele organisaties, scholen, bedrijven en vrijwilligers hebben dit SAMEN opgepakt. Daar ben ik trots op. Met het nieuwe beleid 2021-2024 zullen we de basis verder verdiepen en versterken. We bouwen verder met als ultiem doel:

‘Niemand in Weert leeft of groeit op in armoede’

Kinderen blijven ook in de nieuwe beleidsperiode prioritaire doelgroep. Om intergenerationele armoede te bestrijden is inzet op levensvaardigheden bij kinderen (en hun ouders) in armoede noodzakelijk. Naast het voorzien in materiële goederen is het versterken van de ontwikkeling een belangrijke opgave. Kinderen in armoede ervaren meer stress en hebben achterstand in hun ontwikkeling. Verder is het van belang dat inwoners steun ervaren bij de problemen die zij met ons bespreken. We willen laagdrempelig zijn en samen met onze inwoners de echte oorzaken aanpakken zodat armoede tot het verleden behoort.

Martijn van den Heuvel
wethouder

1. Wat is armoede

Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.

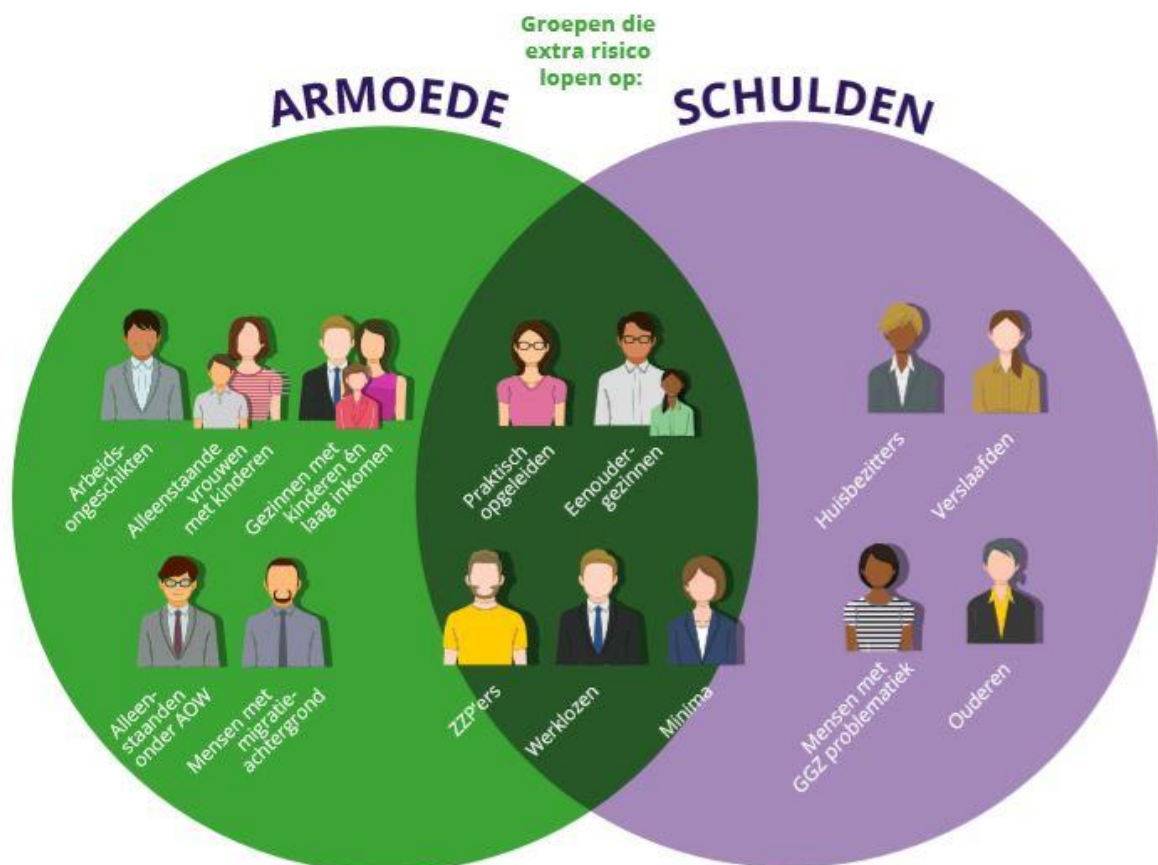
Armoede verwijst naar een situatie die al langere tijd voortduurt. Iemand die een keer een maand weinig inkomen heeft, telt niet als 'arm'. Armoede wordt gemeten op basis van het jaarinkomen: iemand is arm als het jaarinkomen onder de armoedegrens blijft. Het inkomen kan dus een deel van het jaar hoger zijn dan de armoedegrens.

Langdurige armoede

We spreken van langdurige armoede als iemand drie jaar of langer van een inkomen rond de armoedegrens moet rondkomen. Ongeveer 65% van de armen in Nederland is langdurig arm.

Wie zijn er arm?

Naast een inkomen rond de armoedegrens is er nog een criteria waarop mensen in armoede kunnen leven. Mensen met een hoger inkomen, maar met (hoge) schulden hebben vaak niet meer te besteden dan mensen met een laag inkomen. In de figuur¹ hieronder zijn de belangrijkste groepen met verhoogd risico op armoede en schulden te zien.

¹ Dossier Wat werkt bij armoede 2020 – Movisie

Cijfers

Onderstaande cijfers gaan alleen over het inkomen en niet over eventuele huishoudens met schulden. Voor armoede wordt de grens van 120% van het sociaal minimum (lees: bijstand) aangehouden. Dit omdat de meeste minimavoorzieningen in Weert gelden voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

Omvang armoede (cijfers 2019)	Landelijk 2019	Weert	
		%	aantal
Jeugdigen (0-18 jaar) in armoede (tot 120%)	10,1%	9,3%	825
huishoudens in armoede (tot 120%)	13,6%	12,2%	2739
huishoudens tot 120% met werk als belangrijkste inkomen	28,4%	25,9%	395
huishoudens tot 120% met eigen onderneming als inkomen	7,1%	7,2%	111

Het aantal werkenden in armoede neemt de laatste jaren af. Had een aantal jaren geleden nog 40% van alle arme huishoudens werk als belangrijkste inkomstenbron, in 2019 was dat landelijk nog 28,4%. Werk is een grotere garantie geworden om uit de armoede te komen.

aantal huishoudens met inkomen tot ...% van sociaal minimum															
	101%		105%		110%		115%		120%		125%		130%		
	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	
inkomen als werknemer	214	98	246	131	288	175	342	230	406	284	418	344		404	
inkomen als zelfstandige	194	91	206	94	217	97	226	104	244	111	264	119		128	
uitkering inkomensverzekering	651	617	900	826	1206	1085	1479	1335	1753	1585	2042	1786		1986	
uitkering sociale voorzieningen	559	504	664	591	752	699	818	729	818	759	841	775		791	
totaal	1618	1311	2015	1642	2463	2056	3221	2398	3221	2739	3628	3024		3309	

Uitkeringen in Weert (1 juli 2019)	2016	2019
Aantal uitkering inkomensverzekering	14.713	14.065
<i>waarvan WW-uitkeringen</i>	1.540	805
<i>waarvan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (WAO, Wajong, WIA)</i>	2.470	2.368
<i>waarvan AOW-uitkeringen</i>	10.678	10.892
Aantal uitkeringen sociale voorzieningen (lees: bijstand)	1.011	889

Cijfers en corona

De cijfers laten zien dat er in 2019 minder mensen in armoede leefden dan in 2016. De economische groei heeft daar een rol in gespeeld. Maar ook veranderingen in bijvoorbeeld huurtoeslag en fiscale regelgeving maakte dat mensen minder vaak binnen de armoedecriteria vielen.

Door de coronapandemie zijn de cijfers drastisch aan het veranderen. De exacte cijfers zijn nog niet bekend. Op 16 juli 2020 schreef de NVVK² alle gemeente aan: *“Door de coronacrisis hebben minstens 400.000 huishoudens te maken met een scherpe daling van inkomsten. Schuldeisers laten coulance zien, maar uitstel van betaling is geen afstel. Uw gemeente is het eerste aanspreekpunt voor deze*

² Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren

groep mensen die steeds verder in de problemen komt. U kunt als eerste hulp bieden en er komt nogal wat op u af! De cijfers die onderzoekers van SchuldenLabNL en Deloitte³ laten zien zijn duizelingwekkend; in het ergste geval praten wij over bijna een verdubbeling van het aantal huishoudens met schulden. Wij verwachten nog dit jaar 30% meer mensen met betalingsproblemen en zo'n 30% meer mensen met schulden."

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) zegt over de gevolgen van de coronacrisis in een rapport van 9 juli 2020 "dat het aantal werkende armen in kwetsbare sectoren toe zal nemen, alsmede het aantal niet-werkende armen dat voor het leeuwendeel van het inkomen aangewezen is op de sociale zekerheid. Vooral mensen met een migratieachtergrond, alleenstaanden, eenoudergezinnen en laagopgeleiden lopen risico. In het kielzog van de toename van de armoede onder de beroepsbevolking zal ook de armoede onder kinderen stijgen. De toename van de armoede zal leiden tot een toename van het aantal mensen met problematische schulden."

Deze mensen zullen niet allemaal in (langdurige) armoede vervallen, maar het risico is duidelijk aanwezig. Corona maakt duidelijk hoe kwetsbaar we zijn; het belang van een goed lokaal armoedebeleid was nooit zo groot en urgent als nu.

Gevolgen van armoede

Armoede staat nooit op zichzelf. Armoede heeft vele gevolgen en oorzaken en invloed op meerdere levensgebieden (zie illustratie op pagina 6).

Chronische stress

Langdurige armoede zorgt voor continue zorgen over financiën. Dit leidt tot voortdurende stress. Uit wetenschappelijk onderzoek⁴ blijkt dat chronische stress, door armoede en schulden, verlamdend werkt op ons vermogen problemen op te lossen en doelgericht te werken. Mensen met chronische stress gaan meer bij de dag leven, zijn minder goed in staat om doelen en prioriteiten te stellen, emoties te reguleren en strategieën te ontwikkelen voor als het tegenzit. Dit vraagt om hulp- en dienstverlening die daar rekening mee houdt. Mensen zijn pas in staat om te doen wat er moet gebeuren als de stress onder controle is.

Schaamte

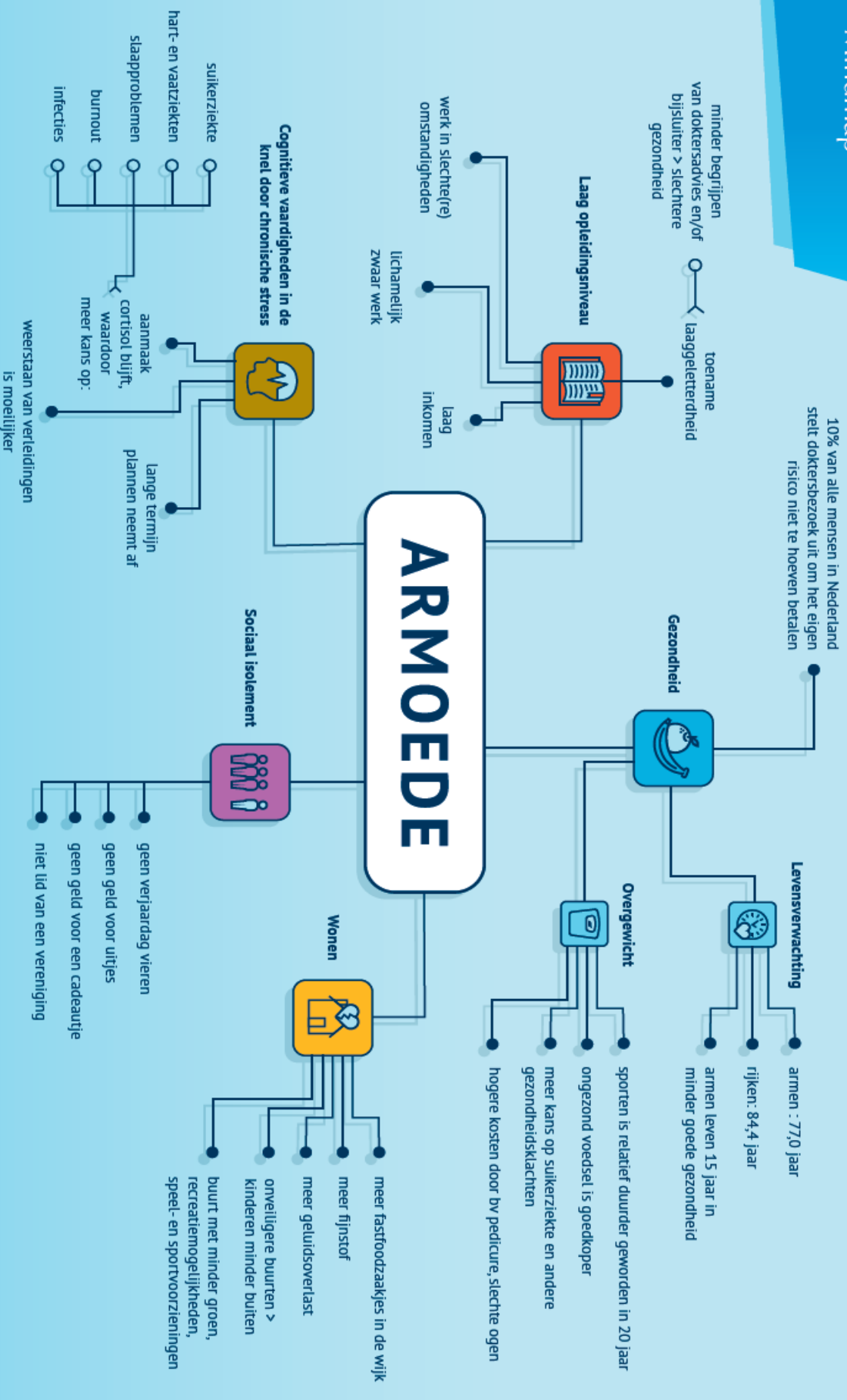
Schaamte over armoede is een wezenlijk kenmerk waar rekening mee gehouden moet worden bij de effectieve bestrijding van armoede. Arm zijn tast de waardigheid en het gevoel van eigenwaarde van mensen aan. Het is belangrijk om oog te hebben voor de psychosociale kant van armoede. De intrinsieke rol die schaamte speelt, moet niet worden onderschat in de aanpak van armoede. Schaamte werkt verlamdend en weerhoudt mensen van positieve actie om hun situatie te verbeteren.

³ Onderzoek juni 2020

⁴ Boek *Schaarste* van Mullainathan en Shafir-2013

Armoede

Mindmap

2. Drie jaar Aanvalsplan armoede 2018-2020

In de periode van het Aanvalsplan armoede is er stevig ingezet op meerdere fronten. Nadrukkelijk moet vermeld worden dat dit een inspanning is geweest van vele partners en individuele mensen. Van non-profit organisaties tot de commerciële sector, van vrijwilliger tot beroepskracht, van dingen doen op vraag tot eigen initiatief. Heel Weert stond en staat in de actie om armoede aan te pakken.

"Weert doet het prima. We werken er allemaal hard aan."

De periode van het Aanvalsplan was er een van luisteren, ophalen, uitproberen en opzetten. Wat werkt in Weert, wat kunnen we leren van interventies van andere gemeenten en met wie pakken we zaken op?

Jeugd

Er is veel gebeurd in 3 jaar Aanvalsplan. Met jeugd als prioritaire doelgroep is er uiteraard fors geïnvesteerd op jeugd. Er is veel ingezet op bewustwording en taboedoorbreking. Zo zijn gastlessen, lespakketten, een kindercongres, uitbreiding van het Kindpakket⁵ en de grote toename in het bereiken van het aantal jeugdigen in armoede belangrijke resultaten.

Tijdens de corona lockdown werd duidelijk hoe belangrijk dat is. Relatief veel kinderen uit arme gezinnen hadden al een device om thuisonderwijs online te volgen. Ook hier hebben scholen, Stichting Leergeld en serviceclubs bijgesprongen om alle kinderen te voorzien, maar het ging in Weert niet om grote aantallen, zoals elders wel vaak het geval was.

"Weert zit goed in de haarvaten van de gemeenschap als het om kinderarmoede gaat"

Volwassenen

Naast jeugdigen hebben volwassenen de nodige aandacht vanuit het Aanvalsplan gekregen. Bij deze groep ligt tenslotte de directe invloed op armoede. Zo zijn De VoorzieningenWijzer en SUN Weert opgezet, kunnen ondernemers een gratis professioneel advies op maat krijgen, worden mensen met huurachterstand snel en actief benaderd, en heeft de campagne *Trek aan de Bel* mensen over de streep getrokken eerder hulp in te schakelen. Het viel op dat er relatief veel alleenstaande moeders gebruik maken van de bijstand. Dit was aanleiding om te kijken wat deze groep specifiek nodig heeft om werk te kunnen accepteren en behouden.

Vrijwilligers en beroepskrachten

Binnen het Aanvalsplan werden professionals en vrijwilligers die met mensen in armoede werken voorzien van kennis en vaardigheden om effectiever met deze groep om te gaan. Scholing op stress-sensitief werken, een congres met vooraanstaande gastprekers, voorlichting in teamverband zijn allemaal opgepakt. Ook werkgevers werden niet overgeslagen om geldzorgen bij hun werknemers te leren signaleren en de juiste hulp te kunnen inschakelen.

Landelijk en regionaal

Hoewel het Aanvalsplan een lokale aangelegenheid is, staat Weert niet los van de regio of het land. Landelijk uitwisselen van ideeën en ervaringen en regionale samenwerking hebben de aanpak van armoede in Weert versterkt. En onze aanpak valt op. Zo heeft Weert een workshop op een landelijk congres verzorgd, stond de Kledingdag als best practice op een provinciale bijeenkomst op de kaart, vroeg de staatssecretaris om de best practices te delen met een aantal andere gemeenten, namen

⁵ In bijlage 1 staat het Kindpakket beschreven

we deel aan een informatief onderhoud met Koningin Maxima en 4 andere gemeenten en stond Weert als goed voorbeeld in 'Sprank' van Divosa⁶.

Onderzoek naar armoede in Weert

Het Aanvalsplan gaf richting aan de aanpak van armoede. Om te weten of de aanpak ook effectief is, is onderzoek nodig. In 2018 is een onderzoeksteam samengesteld, bestaande uit GGD Limburg-Noord, Hogeschool Utrecht (lectoraat PubLab) en het Eindhovense onderzoeksbureau To Remind You. Omdat het niet haalbaar was om alle interventies individueel te onderzoeken is het onderzoek gericht op wat de interventies met elkaar verbindt: 'steuneffect' en 'steunbeleving'. De instrument-overstijgende hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt: *Hoe wordt échte steun geboden en wanneer wordt door de doelgroep échte steun ervaren?*

Mensen in armoede kampen met constante en vaak langdurige stress. Onderzoek laat zien dat dit een negatief effect heeft op de mogelijkheid om rationele, weloverwogen keuzes te maken, terwijl de dienstverlening dit in veel gevallen wél van hen eist. Wat hebben zij nodig om zich werkelijk gesteund te voelen? En, wat hebben dienstverleners nodig om werkelijke steun te bieden?

Met een instrument-overstijgende onderzoeksvraag hoopt het onderzoeksteam inzicht te bieden in de kenmerken van optimale steunbeleving, met inzichten vanuit zowel de doelgroep, als de dienstverlener.

In het eerste kwartaal van 2021 zal het onderzoeksteam de resultaten van het onderzoek presenteren en een soort 'meetlat' meegeven, waarlangs de interventies en voorzieningen van Weert kunnen worden gescreend op effectiviteit. In de nieuwe beleidsperiode zal deze screening opgepakt worden.

Resultaten in cijfers na 3 jaar Aanvalsplan armoede

Veel resultaten zijn niet in aantallen te vatten, een deel wel.

Activiteit	Deelnemersaantal	Inzet
Lespakketten, en gastlessen	931 leerlingen	2018, 2019, 2020
Banenmarkt	450 werkzoekenden	2018, 2019
Voorlichting beroepskrachten en vrijwilligers over armoede	78 mensen	2019, 2020
Voorlichting werkgevers over werknemers met geldzorgen	66 werkgevers	2018, 2019, 2020
Uitbreiding 155 help een bedrijf met persoonlijk adviesgesprek	40 meldingen in 2019 1653 meldingen 2020 tot 1 okt waarvan in ieder geval 504 adviezen door uitbreiding abonnement	2019, 2020
Nationaal Jeugd Ontbijt	193 kinderen ontbijten dagelijks gezond thuis	2018, 2019, 2020
Verborgene armoede ontdekken/ deelname kledingdag	870 kinderen nemen deel aan de kledingdag (in 2017 waren dat er 520)	2017, 2018, 2019, 2020
Campagne <i>Trek aan de bel</i>	70 ⁷ inwoners hebben zich gemeld voor persoonlijk gesprek	2019, 2020
VoorzieningenWijzer	126 huishoudens	2019, 2020
Vakantiehuisje Weerterbergen	52 gezinnen, 178 inwoners	2019, 2020
Zomerpakket	379 gezinnen (1388 inwoners) hebben zomerpakket toegekend gekregen	2019, 2020

⁶ Zie bijlage 3 (Sprank is het vakblad van Divosa, de vereniging van gemeentelijke directeuren in het sociaal domein)

⁷ De campagne loopt nog bij het schrijven van dit beleid. In Q1 2021 volgt een uitgebreidere evaluatie.

Volledig beeld

Om een volledig beeld te krijgen van alle interventies en activiteiten die zijn opgepakt gedurende het Aanvalsplan 2018-2020, wordt in bijlage 2 een overzicht gegeven wat is opgepakt, wat het resultaat of effect was en of het plaats krijgt in het armoedebeleid 2021-2024.

Het Aanvalsplan heeft een goede basis gelegd voor de aanpak van armoede in Weert. De weg die vanuit het Aanvalsplan is ingeslagen, wordt vervolgd in de nieuwe beleidsperiode. Dit staat beschreven in hoofdstuk 3 en 4.

Om in coronatijd toch de nodige feedback over de periode van het Aanvalsplan op te halen en input te krijgen voor het nieuwe beleid, zijn een twaalfstal individuele interviews gehouden met stakeholders en is een presentatie verzorgd in de Participatieraad. Hun inbreng is verwerkt in het nieuwe beleid en/of de keuze met interventies door te gaan in de nieuwe beleidsperiode.

3. Versterken en verknopen

De opdracht voor de komende jaren is verknopen en versterken van alle inzet en initiatieven bij het tegengaan van armoede⁸. Waar zijn slimme verbindingen te maken; wat kan uitgebreid worden; hoe weet de doelgroep (nog) beter wat er beschikbaar is en hoe kunnen mensen echt voelen dat ze van waarde zijn?

"Weert doet al veel.
We kunnen wel meer
verknopen en
samenwerken."

Om armoede tegen te gaan richten we ons op 3 pijlers:

- Voorkomen van armoede
- Bestrijden van armoede
- Verzachten van armoede

Hieronder zijn de drie pijlers verder uitgewerkt en wordt steeds per pijler aangegeven welke interventies hier in passen⁹.

3.1 PIJLER 1 - Voorkomen van armoede (Preventie)

Omschrijving/doel

Inwoners van Weert zijn in staat om op tijd het risico op armoede in hun eigen situatie in te schatten en hebben de vaardigheden om daar op te acteren; ofwel zelfstandig, ofwel door hulp in te schakelen. Hulpverleners zijn toegerust om effectief met deze doelgroep aan de gang te gaan.

Belangrijke aspecten hierin zijn:

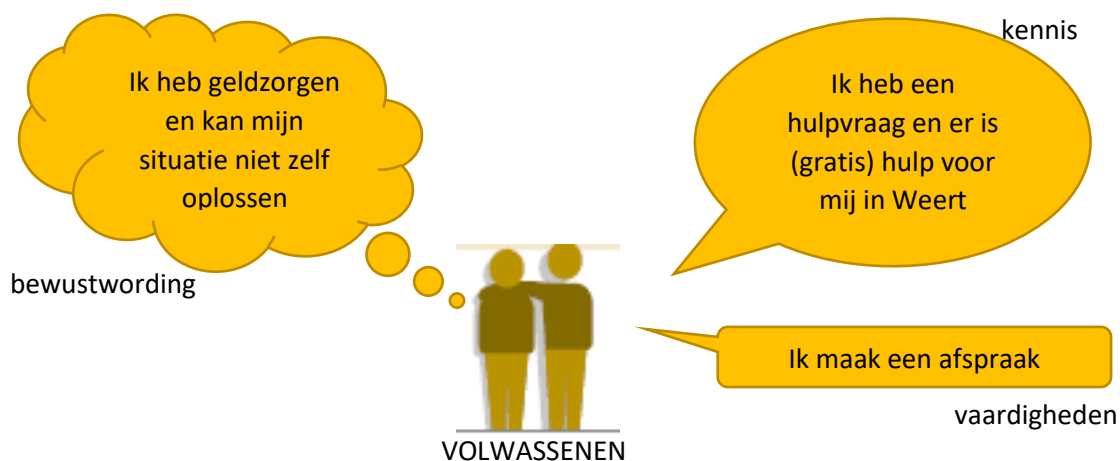
- Bewustwording
 - Kennis
 - Vaardigheden
- } om de (financieel) gezonde keuzes te kunnen (en willen) maken

Waar in deze pijler naar gestreefd wordt, ziet er voor verschillende groepen anders uit. In de afbeeldingen hierna staat dit geconcretiseerd. Er worden 3 groepen onderscheiden: jeugd, volwassenen (met risico op armoede) en de professionals die met de mensen werken.

⁸ Het armoedebeleid is nauw verweven met meerdere beleidsterreinen binnen de gemeente. Participatiebeleid, arbeidsmarktbeleid, minimabeleid, beleid schulddienstverlening, gezondheidsbeleid, preventief jeugdbeleid en onderwijsachterstandenbeleid, zijn alle onmisbaar in de aanpak van armoede.

⁹ Hoewel de pijlers helder zijn, is de praktijk weerbarstiger. Meerdere aspecten van tegengaan van armoede passen in 2 of soms 3 pijlers. Voor de leesbaarheid en om dubbelingen tegen te gaan, is steeds een keuze gemaakt een aspect bij 1 pijler te benoemen, waar de meeste nadruk ligt.

Bij de inzet van interventies en activiteiten zal steeds gekeken worden of er daadwerkelijk gewerkt wordt aan bewustwording, kennis en/of vaardigheden.

Inzet bij pijler 1 Voorkomen van armoede

Interventie	Doelgroep	Beoogd resultaat
Verjaardagskaart bijna 18 jarigen	Iedereen die 18 jaar wordt	Jongeren zijn zich bewust van de (financiële) veranderingen bij 18 jaar en weten hoe te handelen/hulp te vragen
Skere Tijden	Jongeren 14-21 jaar	Jongeren worden actief geïnformeerd via Instagram, Facebook en Pinterest over (financiële) zaken die hen aangaan
Project 'BSO voor alle kinderen'	Kinderen van 4-6 jaar op drie kinderopvanglocaties	Alle kinderen kunnen deelnemen aan de bso en hebben de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen
Speaking Minds	Leerlingen MBO	Jongeren denken mee en hebben invloed op de bestrijding van armoede onder de jeugd in Weert
Gastlessen en lespakketten	Leerlingen voortgezet onderwijs	Armoede wordt bespreekbaar gemaakt en jeugdigen worden zich meer bewust van de waarde van geld (inkomsten, uitgaven, sparen, verschillen, keuzes enz)

Interventie	Doelgroep	Beoogd resultaat
Jeugdontbijt	Kinderen die zonder eten naar school gaan	Kinderen beginnen met een gevulde maag aan de dag, wat hun gezondheid, leerprestaties en sociale vaardigheden ten goede komt
Naschoolse activiteiten basisonderwijs	Kinderen in het basisonderwijs	Kinderen doen mee met bestaande en nieuwe naschoolse activiteiten
Informatie- en Banenmarkt	Inwoners zonder werk	Versterken van vaardigheden en vinden van een baan
Voorlichting over armoede	Professionals en vrijwilligers	Professionals en vrijwilligers krijgen inzicht en handvatten hoe om te gaan met mensen met chronische stress
Nederlandse Schuldhulp Route	Inwoners met vragen en zorgen over geld	Inwoners krijgen informatie en advies op maat op een heel eenvoudige manier
Vroegsignalering bij betaalachterstand	Huishoudens met betaalachterstand	Betaalachterstanden leiden minder vaak tot problematische schulden
Thuisadministratie Weerterland	Inwoners zonder overzicht in hun administratie	Inwoners hebben hun administratie op orde en kunnen dat zelfstandig voorzetten
Aanschuiptafels	Inwoners in armoede	Mensen voelen zich thuis en worden indien nodig naar de juiste hulp begeleid
Platform Sociale Zekerheid	Inwoners met vragen over ziektewet en werkloosheidswet	Mensen krijgen hulp en begeleiding bij UWV-gerelateerde vragen
Campagne <i>Maak jij het verschil voor een kind?</i> ook inzetten bij armoede ¹⁰	Iedereen die steun kan zijn voor een kind dat opgroeit met zorgen	Kinderen groeien gezonder op door een steunfiguur in de buurt te hebben
Toegankelijk maken onderwijs-ondersteunende voorzieningen ¹⁰	Jeugdigen in armoede	Alle kinderen kunnen gebruikmaken van onderwijs-ondersteunende voorzieningen
Werkgroep <i>armoede aanpakken</i> opzetten ¹⁰	Vrijwilligers en professionals die werken met mensen in armoede	Betere afstemming, meer kruisbestuiving en samenwerking binnen de aanpak van armoede
Aandacht voor financiën in nieuwe inburgeringscursus ¹⁰	Statushouders	Statushouders zijn financieel zelfredzaam.
Voorkomen van jeugdwerkloosheid ¹⁰	Jongeren zonder werk (door Corona versterkt)	Vanuit de arbeidsmarktregio wordt in samenwerking met economie en onderwijs gewerkt aan een programma voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid

¹⁰ Bij nieuw in te zetten interventies in de periode 2021-2024 staat een ¹⁰. Deze interventies worden nader uitgelegd in hoofdstuk 4.

3.2 PIJLER 2 - Bestrijden van armoede

Omschrijving/Doel

Inwoners van Weert zijn in staat boven de armoedegrens uit te komen; hetzij zelfstandig hetzij met hulp. Professionals zijn toegerust om effectief met deze groep aan de slag te gaan en bedrijven zijn bereid deze mensen een plaats (stage, werkervaring, werk) aan te bieden.

Inkomensverbetering is een belangrijk aspect bij de bestrijding van armoede. Meer inkomen zorgt tenslotte voor meer ruimte in je maandelijkse uitgaven of voor de mogelijkheid van sparen.

Inkomensverbetering kan door:

- Arbeid
- Betere opleiding/hoger loon
- Meer uren- contract
- Lagere lasten
- Geen schulden
- Gebruikmaken van bestaande voorzieningen

Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen.

Andere belangrijke aspecten bij bestrijden van armoede zijn *kunnen sparen* en *chronische stress wegnemen*, waardoor mensen weer ruimte krijgen om stappen te zetten.

Het belang van participatie

Naast het feit dat werk een inkomen oplevert, heeft werk een veel grotere impact op mensen. In het rapport *Naar een inclusieve samenleving* van de Rijksoverheid van april 2020 staat het volgende:

Deelname aan de maatschappij bevordert de gezondheid, geeft structuur aan de dag, biedt sociale contacten, geeft zelfvertrouwen en het gevoel nuttig te zijn. Arbeidsparticipatie stelt mensen in staat om in hun eigen levensonderhoud te voorzien en is de basis voor onze welvaart. Participatie kan bovendien leiden tot binding binnen groepen en bevordert gelijkwaardige relaties tussen groepen. Als grotere groepen mensen stelselmatig minder participeren, gaat dit ten koste van de maatschappelijke samenhang en het functioneren van de democratie. En het leidt ook tot maatschappelijke kosten. Mensen die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, krijgen inkomensondersteuning. Ongewenste inactiviteit kan het risico op gezondheidsklachten vergroten en is daarmee een determinant van zorggebruik. Armoede en schulden kunnen leiden tot een toename van het gebruik van (jeugd)zorg. Gebrek aan maatschappelijk perspectief kan ook leiden tot een verhoogde kans op crimineel gedrag, met alle gevolgen en kosten die daarmee gepaard gaan. Participatie heeft daarmee vele en sterke externe effecten.

Maatschappelijke ontwikkelingen die participatie raken

- *De maatschappij wordt steeds complexer. Dat maakt het lastiger voor personen met een licht verstandelijk beperking, analfabeten en laagopgeleiden, om zich staande te houden in de maatschappij.*
- *Het aantal mensen met psychische problematiek neemt toe en dit vormt een significante belemmering voor participatie.*
- *De toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt leidt ertoe dat een groep mensen, vooral jongeren, laagopgeleiden en mensen met een niet-westerse achtergrond, met veel werk- en inkomensonzekerheid te maken heeft. Zij hebben een grotere kans op armoede. Voor hen is het lastig om een stabiel bestaan op te bouwen en in de volle breedte te participeren.*

Inzet bij pijler 2 Bestrijden van armoede

Interventie	Doelgroep	Beoogd resultaat
SchuldenLab Weert	Inwoners met vragen en zorgen over geld	Inwoners weten snel de juiste hulp bij geldzorgen te vinden
Stichting Urgente Noden Weert	Inwoners in acute financiële nood	Mensen in nood kunnen snel geholpen worden wat het verschil betekent tussen een uitzichtloze situatie of nieuw perspectief
De Voorzieningen-Wijzer Weert	Inwoners met inkomen tot modaal	Mensen maken meer gebruik van bestaande voorzieningen waar zij voor in aanmerking komen
155 Help een bedrijf	Ondernemers	Ondernemers krijgen gratis persoonlijk advies, passend bij hun bedrijf
Moedige Dialoog	Werkgevers	Werkgevers herkennen (de risico's op) geldzorgen bij werknemers en zetten de juiste hulp in
Samen aan de slag	Inwoners	Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar vermogen
Reguliere proces van participatiewet	Inwoners met bijstandsuitkering	Mensen worden begeleid naar werk of dagbesteding naar vermogen
Campagne Sam& voor alle kinderen ↓	Ouders met een laag inkomen	Meer kinderen kunnen meedoen door gebruik van fondsen
Resultaten onderzoek inzetten ↓	Inwoners	Resultaten van het onderzoek naar armoede inzetten om interventies te verbeteren.
Onderzoeken financiële gevolgen corona voor minima ↓	Inwoners met een laag inkomen	Inzicht in de financiële gevolgen van corona bij werkende armen, waarop al dan niet compensatiemaatregelen kunnen worden genomen.

3.3 PIJLER 3 - Verzachten van armoede

Omschrijving/doel

Inwoners van Weert zijn in staat om voorzieningen aan te vragen waar ze recht op hebben, hetzij zelfstandig hetzij met hulp. Het bestaan van voorzieningen wordt via diverse kanalen gecommuniceerd.

Vakantiehuisje: "Soms kan een cliënt weer stappen zetten, omdat ze even konden ontsnappen aan hun dagelijkse sores, even konden ontspannen en genieten. Dat is van onschatbare waarde."

De derde pijler in de strijd tegen armoede is het verzachten van armoede. Ondanks de inzet op voorkomen en bestrijden van armoede zullen er altijd mensen zijn, die in armoede leven. Ook voor deze inwoners geldt het motto "Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar vermogen". Maar als geld is waar je schaarste in hebt en alles geld kost om mee te kunnen doen, dan is ondersteuning hierbij geboden. Belangrijke kernwoorden bij deze pijler zijn:

- Erbij horen & Meedoen
- Ontspanning & Even geen zorgen

Soms wordt gedacht dat verzachten van armoede meer ‘pappen en nathouden’ is dan een wezenlijk onderdeel in de armoedeaanpak. Uit gesprekken met ketenpartners en mensen in armoede blijkt anders.

Het streven is uiteraard dat verzachten steeds minder vaak nodig zal zijn, omdat we inzetten op pijler 1 en 2 (voorkomen en bestrijden van armoede). Maar zolang er mensen in Weert in armoede leven is pijler 3 belangrijk om deze mensen te ondersteunen om een menswaardig bestaan op te bouwen.

Hallo, ik wil je even hartelijk danken want ik heb echt een heel fijn weekend gehad in de Weerterbergen. Het was echt fantastisch daar waren we echt aan toe. De kinderen hebben echt fijn alles samen gedaan. En al die gratis activiteiten en boodschappen echt super. Dank je wel.
Groetjes moeder en kinderen

Inzet bij pijler 3 Verzachten van armoede

Interventie	Doelgroep	Beoogd resultaat
Zomerpakket	Gezinnen met kinderen t/m 18 jaar	Alle gezinnen tot 120% van het sociaal minimum kunnen in de zomervakantie deelnemen aan een aantal activiteiten in Weert
Weekend of midweek naar vakantiehuisje Weerterbergen	Mensen in armoede	Mensen die al lange tijd niet op vakantie konden, kunnen een weekend/midweek weg
Kledingdagen voor kinderen	Jeugdigen uit gezinnen met een inkomen tot maximaal 120% van bijstand	Jeugdigen kunnen met hun ouders nieuwe kleding uitzoeken bij lokale ondernemers
Kleinebeurslimburg.nl (website met low-budgetvoorzieningen in Limburg)	Inwoners	Inwoners weten waar ze terecht kunnen met weinig geld
Kindpakket	Jeugdigen uit gezinnen met een inkomen tot maximaal 120% van bijstand	Kinderen kunnen volwaardig meedoen aan de Weerter samenleving
Meedoenbijdrage	Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum	Inwoners krijgen de kans mee te doen in Weert
Vouchers Sponsorwinkel	Mensen die gebruik maken van de Voedselbank	Mensen kunnen 2x per jaar mooie tweedehands kleding aanschaffen
Cruyff Court 🏀	Jeugdigen	Jeugdigen kunnen gratis veilig en georganiseerd sporten
Volwassenenfonds Sport & Cultuur 🏀	Inwoners met een laag inkomen	Meer volwassenen zijn lid van een vereniging

4. Nieuwe ontwikkelingen en op te pakken zaken 📌

Ontwikkelingen binnen pijler 1 - Voorkomen van armoede

- **Inzet *Maak jij het verschil voor een kind bij armoede***

Een kwart van alle jongeren groeit op met zorgen thuis. De redenen lopen sterk uiteen: een psychisch of lichamelijk ziek gezinslid, een verslaving in het gezin, een (v)chtscheiding en/of geldproblemen. De impact van problemen thuis kan groot zijn en ieder kind gaat daar anders mee om. Een meelevende volwassene in de directe omgeving kan een enorme steun zijn voor een kind en daarmee het verschil maken in zijn/haar ontwikkeling.

De aanpak *Maak jij het verschil voor een kind* bestaat al en is ontwikkeld in Midden-Limburg door welzijn en zorgpartners (Met-ggz, CJG-ML, GGD-LN, Punt Welzijn, Wel.kom en Menswel). De aanpak bestaat uit een website, Facebookpagina, filmpjes, posters, flyers, e-learning, workshops voor bijvoorbeeld verenigingen.

Door deze aanpak vanuit armoede breder onder de aandacht te brengen, krijgen meer mensen handvatten hoe een kind te helpen, zonder nieuwsgierig, bemoeizuchtig of onhandig over te komen. Iedereen kan een kind helpen; burens, familie, vrienden, vrijwilligers, leerkrachten, trainers enz.

- **Toegankelijk maken onderwijsondersteunende voorzieningen voor kinderen in armoede**

Ouders willen het beste voor hun kind(eren) en ondersteunen hen vaak naast het reguliere onderwijs met zaken als faalangsttraining, huiswerkbegeleiding, onlineprogramma's als Squala, examentraining enz. Daarnaast zijn er binnen het reguliere onderwijs diverse 'specialismen', voor getalenteerde kinderen, zoals tweetalig onderwijs, Sportline of Musicline. Voor kinderen die opgroeien in armoede, is dit niet/nauwelijks toegankelijk. Terwijl deze activiteiten jeugdigen duidelijk meer kansen op een goede ontwikkeling bieden.

Inzet om deze ondersteuning toegankelijk te maken voor alle jeugdigen is nodig.

- **Werkgroep *armoede aanpakken***

Om een nog betere afstemming, meer kruisbestuiving en samenwerking binnen de aanpak van armoede te realiseren zal er een vaste werkgroep *armoede aanpakken* starten. De werkgroepleden zijn vrijwilligers en professionals die actief met het onderwerp armoede aan de slag zijn in hun werk.

- **Voorkomen van jeugdwerkloosheid**

Het is geen ondenkbaar scenario dat in 2021, 1 op de 5 jongeren in Nederland onvrijwillig werkloos is vanwege de huidige (corona)crisis. In de regel bedraagt de jeugdwerkloosheid het dubbele van de gemiddelde werkloosheid. Er zijn diverse groepen jongeren die op verschillende momenten verschillende risico's lopen.

Om jeugdwerkloosheid te voorkomen en te bestrijden zetten we vanuit de arbeidsmarktregio Midden-Limburg in samenwerking met economie en onderwijs actief nog intensiever in op:

- Een sluitende aanpak naar werk voor schoolverlaters.
- Jongeren die dreigen uit te vallen of uitvallen in werk worden bemiddeld naar ander werk. Hierbij wordt tevens meegenomen of terugkeer naar school een optie is.
- Jongeren zonder werk en zonder (afgeronde)opleiding in beeld. De gemeente kan middels een maandelijkse rapportage vanuit het Rijk deze gegevens in beeld krijgen. Deze jongeren

worden proactief benaderd om samen met hen hun skills inzichtelijk te maken en passende leer-werktrajecten aan te bieden.

- Een stage of leerbaan voor iedere student beter garanderen.

- **Aandacht voor financiën in nieuwe inburgeringscursus**

Per 1 juli 2021 wordt een nieuw inburgeringstelsel ingevoerd. Eén van de nieuwe taken voor gemeente wordt het financieel ontzorgen van bijstandsgerechtigde statushouders. Financieel ontzorgen betekent dat de gemeente het beheer van inkomsten en uitgaven geheel of gedeeltelijk uit handen neemt. De verplichte ontzorging bestaat uit het betalen van de vaste lasten (huur, energie, water en de zorgverzekering). De periode van ontzorging gaat in op het moment dat het recht op bijstand ontstaat en duurt minimaal 6 maanden. Het is belangrijk dat de inburgeraar in deze periode (financieel) zelfredzaam wordt. Onder financiële zelfredzaamheid verstaan we dat iemand zijn/haar inkomsten en uitgaven in balans houdt, nu en in de toekomst. Het werken aan financiële zelfredzaamheid is onderdeel van het proces van financieel ontzorgen. Het staat gemeenten vrij te bepalen hoe zij het proces van financieel ontzorgen en het bevorderen van financiële zelfredzaamheid inrichten. Gemeente Weert geeft vorm aan een dergelijk traject.

Ontwikkelingen binnen pijler 2 - Bestrijden van armoede

- **Campagne Sam& voor alle kinderen**

Sam& is een samenwerkingsverband van Leergeld Nederland, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job. Samen bieden zij één portaal waar ouders en intermediairs een aanvraag kunnen doen voor de voorzieningen die de organisaties bieden.

Gemeente Weert is hier al bij aangesloten. Sam& heeft ook een campagne om ouders en betrokkenen bekend te maken met deze voorzieningen. Deze campagne gaat ook in Weert aandacht krijgen en gebruikt worden om meer kinderen te kunnen laten meedoen.

- **Resultaten onderzoek inzetten**

Vanuit het Aanvalsplan Armoede 2018-2020 wordt er onderzoek in Weert gedaan naar armoede met als onderzoeksvraag: Hoe wordt échte steun geboden en wanneer wordt door mensen in armoede échte steun ervaren?

Met deze onderzoeksvraag rondom steun kunnen zowel aan de zijde van steunaanbieders als aan de zijde van steunontvangers indicatoren voor effectieve steun worden uitgevraagd en biedt dat inzicht in de kenmerken van optimale steunbeleving, met inzichten vanuit zowel de doelgroep, als de dienstverlener.

Mensen in armoede kampen met constante en vaak langdurige stress. Onderzoek laat zien dat dit een negatief effect heeft op de mogelijkheid om rationele, weloverwogen keuzes te maken, terwijl de dienstverlening dit in veel gevallen wél van hen eist. Wat hebben zij nodig om zich werkelijk gesteund te voelen? En, wat hebben dienstverleners nodig om werkelijke steun te bieden?

Op basis hiervan en met aanvullingen vanuit literatuuronderzoek, worden door het onderzoeksteam adviezen geformuleerd die als fundament dienen bij het evalueren en opzetten van bestaande en nieuwe interventies/instrumenten.

In januari 2021 zal het onderzoeksteam de onderzoeksresultaten presenteren.

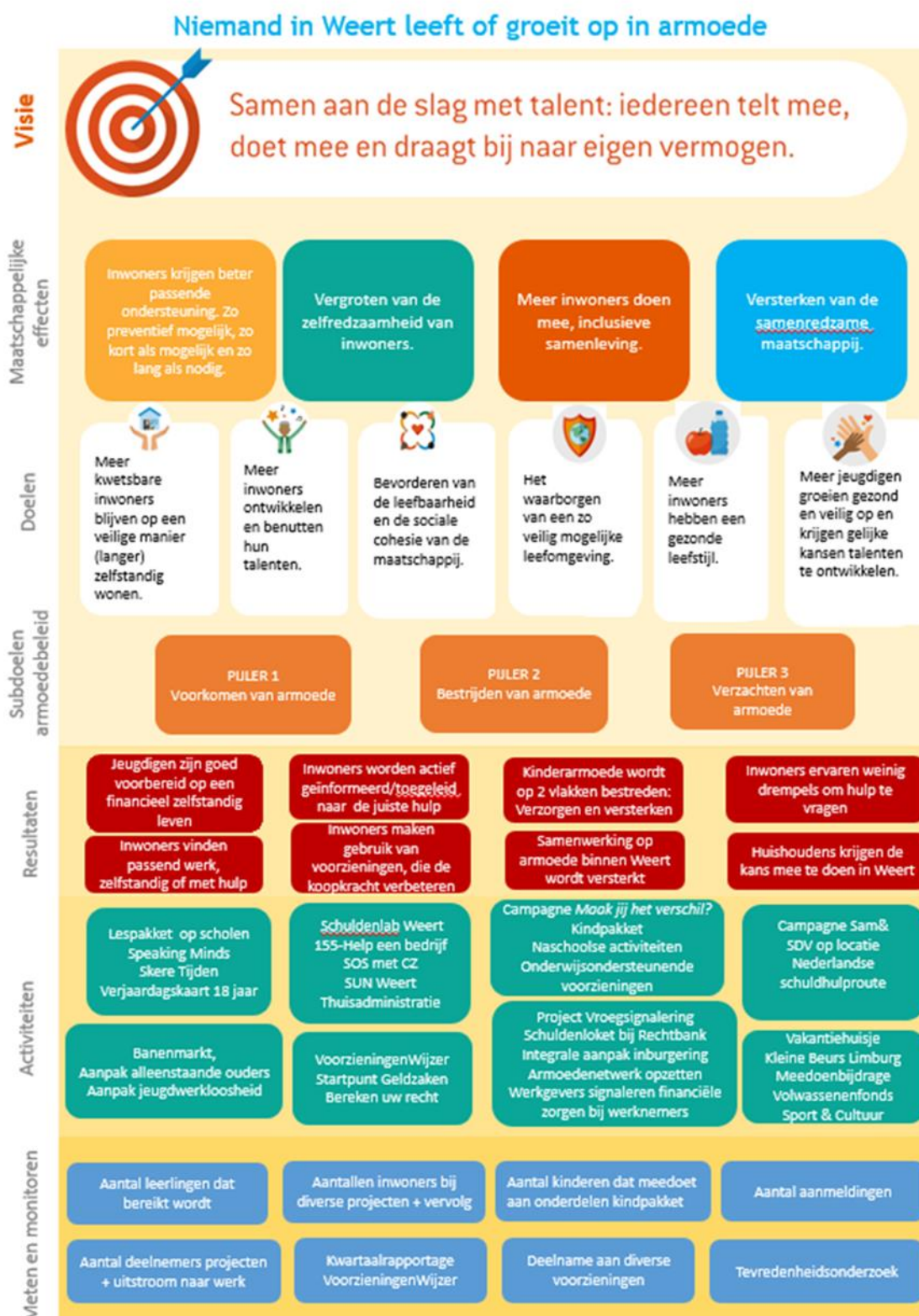
- **Onderzoeken financiële gevolgen corona voor (werkende) minima**
Corona brengt veel veranderingen met zich mee. Zo moeten veel mensen bijvoorbeeld meer thuiswerken, wat extra (energie)kosten met zich meebrengt. Voor werkenden met een laag inkomen zijn deze kosten niet vanzelfsprekend op te vangen. Onderzocht gaat worden in hoeverre de werkende minima extra kosten moeten maken en of daar een tijdelijke compensatie voor mogelijk is.

Ontwikkelingen binnen pijler 3 - Verzachten van armoede

- **Cruyff Court**
Een Cruyff Court is een moderne invulling van een trapveldje. Een Cruyff Court is een veilige plek waar jeugdigen vrij kunnen spelen en die uitdaagt tot bewegen. De ervaringen die kinderen hier op doen dragen op positieve wijze bij aan de algehele ontwikkeling van het kind. De visie van Cruyff Foundation is dat geen kind buitenspel staan. Iedereen moet kunnen meedoen. Vanuit het armoedebeleid wordt een bedrag van €5.000 gereserveerd.
- **Volwassenenfonds Sport & Cultuur**
Een miljoen mensen in Nederland heeft geen geld om deel te nemen aan sport en/of culturele activiteiten. Terwijl sport en cultuur leuk, gezond én goed is voor de sociale samenhang en contacten. Ook in Weert leven 2739 huishoudens van een inkomen tot maximaal 120% van het sociaal minimum. Deze mensen kunnen niet/nauwelijks gebruik maken van bestaande voorzieningen en daarmee lessen volgen of aansluiten bij een vereniging.

In navolging op het succesvolle Jeugdfonds Sport & Cultuur is er landelijk een Volwassenenfonds Sport & Cultuur opgezet. Provincie Limburg omarmt dit initiatief. Gemeenten kunnen aansluiten. In Weert wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn. De verenigingen worden hier actief bij betrokken. Uitgangspunt is dat alle betrokken partijen een aandeel hebben dit (financieel) mogelijk te maken.

Doelenboom¹¹ armoedebeleid 2021-2024

¹¹ De doelenboom geeft overzicht om te kunnen sturen op resultaat en effecten. Tevens geeft het de samenhang weer van het beleid binnen het sociaal domein. De visie, maatschappelijke effecten en doelen zijn voor alle beleidsterreinen in het sociaal domein gelijk. Vanaf de subdoelen varieert de inhoud per beleidsterrein.

5. Financiën

De gemeenteraad heeft vanaf 2018 een structureel budget beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding van € 400.000. Dit beleidsplan geeft richting aan bestaande en nieuwe ontwikkelingen binnen het gegeven budget.

Begroting

- Inzet op voorkomen van armoede	€ 75.000
- Inzet op bestrijden van armoede	€ 134.000
- Inzet op verzachten van armoede	€ 69.000
- Overige kosten (incl. loonkosten)	€ 115.000
- Nieuwe ontwikkelingen nader te bepalen	<u>€ 7.000</u>
Totaal	€ 400.000

NOTE: Niet alle genoemde interventies vallen (volledig) onder de financiering vanuit het armoedebeleid, maar worden vergoed vanuit de budgetten participatie, onderwijsachterstanden/preventief jeugdbeleid, schulddienstverlening, arbeidsmarktbeleid of minimabeleid.

BIJLAGE 1 - Kindpakket Weert

Het Kindpakket is een bundeling van initiatieven en regelingen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Als ouder, verzorger of hulpinstantie kunt u deze regeling(en) aanvragen voor kinderen, die wonen in de gemeente Weert.

Met een laag inkomen bedoelen we 120% van het sociaal minimum en/of als u in een schuldenregeling zit.

Sporten bij een vereniging

Wil uw kind graag lid worden van een sportclub? Het Jeugdfonds Sport kan een lidmaatschap en sportkleding of sportmaterialen vergoeden.

- Leeftijd: kinderen van 4 tot en met 18 jaar

Zwemdiploma halen

Wil u dat uw kind leert zwemmen? Voor diploma A, B en C kunnen de zwemlessen betaald worden. Want een kind dat kan zwemmen doet mee.

- Leeftijd: kinderen van 5 jaar en ouder

Muziek, dans, schilderen, fotografie

Wil uw kind graag meedoen aan muziek, dans, zang, tekenen of andere culturele activiteiten? Het Jeugdfonds Cultuur kan het lesgeld, de kleding en materialen vergoeden.

- Leeftijd: kinderen van 4 tot en met 18 jaar

Gratis tweedehands fiets

Uw kind wil naar school fietsen? Maar u heeft geen fiets voor hem/haar? U kunt een tweedehands fiets aanvragen.

- Leeftijd: kinderen van 8 tot en met 18 jaar

Laptop

Zit uw kind in groep 7 of 8 van de basisschool of op het voortgezet onderwijs? En u heeft geen computer of laptop voor het huiswerk? Dan kunt u in aanmerking komen voor een laptop.

- Leeftijd: kinderen van 11 tot en met 18 jaar

Kleding

Gemeenten Weert en Nederweert organiseren twee keer per jaar een Kledingdag voor kinderen. Tijdens deze dagen krijgt ieder kind een bedrag om te besteden aan nieuwe kleding en schoenen. Lokale winkeliers zorgen voor een uitgebreid aanbod. In april en oktober vinden deze dagen plaats.

- Leeftijd: kinderen van 0 tot en met 18 jaar

Meedoen

De gemeente Weert vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom is er de Meedoenbijdrage. Door de Meedoenbijdrage kunt u bijvoorbeeld naar de film, het zwembad bezoeken of een abonnement kiezen.

- Leeftijd: voor iedereen van 0 tot en met 110 (met inkomen tot 130% van bijstandsniveau)

Thuis ontbijten voor kinderen

Lukt het u niet een voedzaam ontbijt te verzorgen voor uw kinderen? Dan is er het Jeugdontbijt. Je ontvangt wekelijks op vrijdag een doos met zeven gezonde ontbijten per kind.

- Leeftijd: voor kinderen tot en met 17 jaar

Sporten bij Let's Move

Jaarlijks organiseert Punt Welzijn van maart tot en met oktober de Urban Sport Tour. Dit zijn gratis sportactiviteiten in de wijken van Weert.

Verjaardag kind

Is uw kind bijna jarig, maar u kunt geen traktatie of feestje verzorgen? Stichting Jarige Job helpt kinderen door het geven van een verjaardagsbox met een waarde van € 35,-. Hierin zit alles wat nodig is voor een echte verjaardag thuis én op school! Een aanvraag moet minimaal zes weken van te voren binnen zijn bij Jarige Job, dus wees op tijd!

- Leeftijd: voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar

Schoolkosten

Schoolkosten zoals gymkleding, een schooltas of het schoolreisje kunt u (deels) vergoed krijgen. Stichting Leergeld ondersteunt bij de kosten voor binnen- en buitenschoolse activiteiten en materialen.

- Leeftijd: voor kinderen van 4 tot en met 18 jaar

Onverwachte of ongewone uitgaven voor uw kind

Moet u eenmalige kosten maken voor uw kind? En u kunt dit niet zelf betalen? Dan biedt Nationaal Fonds Kinderhulp soms uitkomst.

- Leeftijd: kinderen van 0 tot en met 20 jaar

Sinterklaas

Kunt u met Sinterklaas geen cadeautje voor uw kind(eren) kopen? Met Actie Pepernoot kan dat wel! Zij zorgen voor een code, waarmee u zelf een cadeautje voor uw kind(eren) kunt uitzoeken.

- Leeftijd: voor kinderen van 0 tot en met 18 jaar

Zomerpakket

Veel gezinnen kunnen om financiële redenen niet op vakantie. Om in de zomervakantie een aantal leuke activiteiten te kunnen doen, bieden gemeenten Weert en Nederweert een zomerpakket aan. Het zomerpakket is een op maat afgestemd pakket met vrijkaartjes en leuke ideeën voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

- Leeftijd: kinderen tot en met 18 jaar

Gemeentepaatsen bij peuterprogramma

Voor peuters is er het peuterprogramma binnen de kinderopvang. Werkende of studerende ouders krijgen kinderopvangtoeslag van de belastingdienst. Voor peuters waarvan ouders geen recht hebben op belastingtoeslag zijn er gemeentepaatsen beschikbaar in de peuteropvang.

- Leeftijd: kinderen van 2 en 3 jaar

Bibliotheek

Het jeugdabonnement bij Bibliocenter is gratis voor kinderen van 0 tot en met 17 jaar. U betaalt alleen de eenmalige inschrijving van € 2,50. In de bibliotheek kunnen kinderen gratis boeken, tijdschriften en e-books lenen.

- Leeftijd: kinderen van 0 tot en met 17 jaar

Tegemoetkoming voor kosten Kindervakantiewerk

Iedere zomer wordt in de verschillende wijken van Weert de Kindervakantiewerk-week georganiseerd. Kinderen kunnen dan meedoen met leuke en uitdagende activiteiten. Er is een vergoeding van (een deel van) de kosten mogelijk. Aanmelden voor de activiteiten in de zomer is in april. Leeftijd: verschilt per Kindervakantiewerk-week.

BIJLAGE 2 Resultaten van 3 jaar aanvalsplan armoede

Opgenomen in Aanvalsplan 2018-2020	Wat is wel/niet opgepakt	Wat was het resultaat of effect	Meenemen of oppakken in periode 2021-2024 ¹²¹³
Netwerksessies	<ul style="list-style-type: none"> - Kindercongres - Overleggen diverse partners - Netwerkensessies door corona geannuleerd - Moedige Dialoog - Conferentie armoede en schulden Midden-Limburg - Samenwerking over Stelsels met CZ 	<ul style="list-style-type: none"> - Input van kinderen voor aanpak armoede - Afstemming, samenwerking in aanpak armoede - Werkgevers zijn bewuster van (de effecten van) geldstress bij werknemers en weten waar hulp is te vinden - Vrijwilligers en professionals hebben handvatten hoe met mensen in armoede om te gaan - Mensen in meervoudige probleemsituaties worden op maat geholpen 	<ul style="list-style-type: none"> - Nader te bepalen - Ja - Ja - Ja, onder een andere naam - Nee - Ja
Toegankelijk maken thema armoede	<ul style="list-style-type: none"> - Kleinebeurslimburg.nl (sociale kaart) - Voorlichting bij bijna 18 jaar - Ouderbijeenkomst 'Gelijke kansen voor ieder kind' - Project Speaking Minds 	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners weten beter waar ze terecht kunnen met weinig geld - Ouders en jeugdigen weten wat moet en kan bij 18 jaar - Ouders zijn beter op de hoogte, waardoor kinderen kunnen meedoen - Jongeren zijn veel bewuster van armoede en de aanpak 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Ja - Ja
Een held met geld	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen publiekscampagne <i>Trek aan de Bel</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Veel inwoners hebben de campagne actief bekeken via sociale media. - 59 inwoners hebben ook actief aan de bel getrokken 	<ul style="list-style-type: none"> - Nee
Coördinatiepunt armoede	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet VoorzieningenWijzer 	<ul style="list-style-type: none"> - Door de invoering van de VoorzieningenWijzer groeien we toe naar één toegang voor alle voorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja

¹² Door Corona zijn de netwerkbijsessies voor evaluatie van het Aanvalsplan met inwoners en met ketenpartners niet doorgegaan. Ter vervanging zijn een 12-tal individuele interviews geweest met stakeholders. De resultaten zijn meegenomen in de overweging om wel of niet door te gaan met bepaalde interventies.

¹³ De interventies die mee worden genomen naar de nieuwe beleidsperiode, komen terug in hoofdstuk 4.

Opgenomen in Aanvalsplan 2018-2020	Wat is wel/niet opgepakt	Wat was het resultaat of effect	Meenemen of oppakken in periode 2021-2024
Samenwerken met het onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - Lespakket 'Ik & Geld' (vmbo) - Speaking Minds MBO - Kindercongres basisonderwijs - Voorlichting aan professionals in onderwijs en kinderopvang - Voorlichting aan leerlingen op aanvraag over thema armoede - Naschoolse activiteiten - Swim to Play in voortgezet onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren worden veel bewuster van hun gedrag rondom geld - Jongeren geven advies aan gemeente en partners over bestrijden armoede - 600 kinderen zijn bewuster van (gevolgen van) armoede - Leerkrachten zijn beter toegerust om armoede te zien en erop te acteren - Jeugdigen begrijpen beter wat armoede is en welke hulp en ondersteuning er bestaat - Kinderen hebben gelijke kansen door deelname aan (betaalbare of gratis) georganiseerde activiteiten in de wijk - Jeugdige nieuwkomers watervrij maken, zodat ze daarna kunnen starten met zwemles voor diploma A 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Nader te bepalen - Ja - Ja - Ja - Onder voorbehoud
Anticiperen op levens-gebeurtenissen	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse cursussen bij AMW-ML - Project alleenstaande ouders - Inzet VoorzieningenWijzer - Startpunt Geldzaken/ Bereken uw recht - Verjaardagskaart naar alle bijna 18-jarigen - Skere Tijden - Jaarlijkse Informatie- en banenmarkt - Uitbreiding 155 Help een Bedrijf 	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners krijgen inzicht, steun en handvatten - Alleenstaande ouders gaan beter voorbereid en gemotiveerd aan het werk - Inwoners krijgen overzicht in voorzieningen en worden geholpen bij de aanvraag - Online tool, waarbij inwoners inzicht en advies voor hun financiële situatie krijgen - Alle inwoners die 18 worden krijgen een kaart met info over de veranderingen die gaan komen - Jongeren informeren jongeren actief via sociale media over (financiële) zaken - Versterken van vaardigheden en vinden van een baan - Ondernemers krijgen gratis persoonlijk advies, passend bij hun bedrijf 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nee - Ja - Ja - Ja - Ja - Ja - Ja - Ja

Opgenomen in Aanvalsplan 2018-2020	Wat is wel/niet opgepakt	Wat was het resultaat of effect	Meenemen of oppakken in periode 2021-2024
Maatwerk-budget	<ul style="list-style-type: none"> - Artikel opgenomen 'maatwerk' in beleidsregel bijzondere bijstand - Stichting Urgente Noden Weert - Bijzonder casusoverleg (BCO) 	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners met een inkomen tot 115% van sociaal minimum kunnen in bepaalde situaties een vergoeding krijgen voor bijzondere kosten - Inwoners van Weert in acute nood kunnen een beroep doen op een bijdrage van SUN - Overleg om tot een oplossing te komen voor bijzondere situaties van inwoners, die binnen de regelgeving tussen wal en schip vallen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Ja
Communicatie en uitbreiding regisseurs SDV	<ul style="list-style-type: none"> - Ureuitbreiding regisseurs - Folders en posters laten maken en verspreid - Spreekuur SDV op diverse locaties - SDV aanwezig op kledingdag - SDV op infomarkten bij UWV, Risse, scholen - SDV bij Aanschuiftafels Weerter Minima Groep 	<ul style="list-style-type: none"> - Wachttijden binnen wettelijke norm - Meer zichtbaarheid van SDV - Korte lijnen met ketenpartners en zichtbaar voor klanten - Zichtbaar voor (potentiële) klanten - Zichtbaar voor (potentiële) klanten - Zichtbaar voor (potentiële) klanten 	<ul style="list-style-type: none"> - Besluit in prioriteiten begroting 2021
Uitbreiding instrumenten SDV	<ul style="list-style-type: none"> - Schuldenloket Rechtbank - Nederlandse Schuldhulproute - Vroegsignalering bij huurachterstand - Coaching 	<ul style="list-style-type: none"> - Rechtstreekse verwijzing door rechtbank bij mensen met geldzorgen - De route verwijst naar gepaste hulp passend bij de geldzorgen, van preventie tot hulpverlening - Voorkomen dat betalingsproblemen schuldzorgen worden - Gedurende het hele traject meer begeleidingsafspraken met de klant om zo zelfredzaamheid te bevorderen en recidive te voorkomen. Mogelijkheid inzetten nazorg na een afgerond traject. Bij alle zaken rechtbank mee om de cliënt te begeleiden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Ja - Besluiten in prioriteiten begroting 2021
Trainen regisseurs sociaal domein	<ul style="list-style-type: none"> - Training Mobility Mentoring - Training Stress-sensitief werken 	<ul style="list-style-type: none"> - regisseurs weten beter wat armoede doet met mensen en hoe effectief met deze mensen om te gaan 	<ul style="list-style-type: none"> - Nee
Maatjes programma	<ul style="list-style-type: none"> - Ondanks meerdere overleggen met vrijwilligersorganisaties zijn er geen maatjesprojecten gestart 	<ul style="list-style-type: none"> - geen 	<ul style="list-style-type: none"> -
Aanschuiftafels	<ul style="list-style-type: none"> - Weerter MinimaGroep organiseert wekelijks een aanschuiftafel op Keent en op Fatima 	<ul style="list-style-type: none"> - Mensen weten de activiteiten goed te vinden en krijgen ondersteuning indien nodig 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja

Opgenomen in Aanvalsplan 2018-2020	Wat is wel/niet opgepakt	Wat was het resultaat of effect	Meenemen of oppakken in periode 2021-2024
Uitbreiding instrumenten Werk.kom voor jeugd en volwassenen	<ul style="list-style-type: none"> - Sluitende aanpak van school naar werk voor kwetsbare jongeren - Max WW-trajecten (samenwerking Werk.kom en UWV) - Werk.kom heeft zich gespecialiseerd in bemiddeling naar werk van kwetsbare groepen door samenwerkingen aan te gaan met partners. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbare jongeren die de arbeidsmarkt op gaan, worden preventief besproken in een overleg met betrokken partners. Indien geen sluitende aanpak naar werk kan worden geboden krijgt de jongeren een traject aangeboden gericht op arbeidsbemiddeling bij Werk.Kom. - Personen die de laatste maanden van hun WW-periode hebben bereikt kunnen intensief bemiddeld worden door Werk.kom richting werk. - Voor statushouders i.s.m. taalaanbieders, AZC, PuntWelzijn - Voor mensen met een psychische beperking i.s.m. GGZ - Voor mensen met andere arbeidsbeperkingen i.s.m. PSW 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Ja - Ja - Ja
Ervaringsdeskundigen	<ul style="list-style-type: none"> - Weerter Minima Groep is een belangrijke partner en klankbord binnen de aanpak van armoede - Inzet ervaringsdeskundigen binnen Speaking Minds - Inzet ervaringsdeskundigen in de publiekscampagne Trek aan de Bel - Vrijwilligersteam Groenewoud - Inzet Kansrijk in de Wijk 	<ul style="list-style-type: none"> - Interventies sluiten beter aan bij de doelgroep en mensen vertellen hun zorgen aan hen, waarna zij ze toeleiden naar bestaande voorzieningen - Jongeren snappen veel beter wat echte armoede is - De campagne is geloofwaardig en mensen nemen daardoor contact op - Buurtbewoners praten makkelijk met het team over buurt- of persoonlijke problemen - Binnen hun reïntegratie worden mensen ingezet zich in te zetten voor mensen in armoede 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Nee - Ja - Ja
Budgetcursus	<ul style="list-style-type: none"> - AMW-MI is gestopt met de budgetcursussen 	<ul style="list-style-type: none"> - Er was geen interesse in deze cursussen. Geld en financiën is nu een vast onderdeel in de andere cursussen bij levensgebeurtenissen 	<ul style="list-style-type: none"> - Nee
Trainingsprogramma laag-geletterden	<ul style="list-style-type: none"> - Per 1 januari 2021 gaat een nieuw plan laaggeletterdheid van kracht in de regio Midden-Limburg. 	<ul style="list-style-type: none"> - Laaggeletterdheid bij de NT1-groep (mensen met Nederlands als moedertaal) blijft aandacht vragen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja

Opgenomen in Aanvalsplan 2018-2020	Wat is wel/niet opgepakt	Wat was het resultaat of effect	Meenemen of oppakken in periode 2021-2024
Uitbreiding collectieve zorgverzekering	<ul style="list-style-type: none"> - Mogelijkheden zijn onderzocht. Wettelijk is bepaald dat het maximale inkomen ligt bij 130% van het sociaal minimum. Gemeente Weert kan daardoor niet uitbreiden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bestaande collectieve zorgverzekering blijft bestaan 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja
Vereenvoudigen aanvraag-procedures	<ul style="list-style-type: none"> - De VoorzieningenWijzer is ingevoerd. Daarmee krijgen mensen in 1x een volledig overzicht van voorzieningen waar ze gebruik van kunnen maken in hun situatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudens gaan er gemiddeld €500 per jaar op vooruit - Huishoudens hebben hun financiële zaken goed geregeld - Huishoudens worden warm overgedragen naar hulp indien nodig 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, en steeds meer initiatieven in Weert worden opgenomen
Gezamenlijk schoolontbijt	<ul style="list-style-type: none"> - Nationaal Jeugdontbijt verzorgt bij kinderen die zonder ontbijt aan de dag beginnen, wekelijks een box met 7 voedzame ontbijten thuis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kinderen gaan met een gevulde maag naar school en komen beter tot leren 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja
Sociaal Cultureel Fonds wordt Meedoen-bijdrage	<ul style="list-style-type: none"> - Doelgroep Meedoenbijdrage is uitgebreid van 115% naar 130% van het sociaal minimum 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer mensen komen in aanmerking voor een jaarlijkse bijdrage om mee te kunnen doen in Weert 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja
Uitbreiding Kledingdagen	<ul style="list-style-type: none"> - Partners ingezet om verborgen armoede te ontdekken - Vouchers van de Sponsorwinkel 	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal kinderen dat mee kan doen aan de kledingdagen is gestegen van 520 naar 870 - Klanten van de Voedselbank krijgen 2x per jaar een vouchers voor kleding 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja
Kinderen zijn prioritaire doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> - Kindpakket is uitgebreid (zie bijlage 1) - Dagje Efteling vanuit Stg Het Vergeten Kind - Vakantiehuisje Weerterbergen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kinderen in armoede krijgen meer gelijke kansen op een gezonde ontwikkeling en kunnen meedoen - Kinderen , die geen zorgeloos leven kennen, gaan met hun gezin een dagje naar de Efteling - Huishoudens (met en zonder kinderen) genieten na jaren van een paar dagen verzorgd ontspannen - Diverse sponsors hebben dit mogelijk gemaakt 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Ja - Ja, zodra corona het toelaat
Armoede coördinator	<ul style="list-style-type: none"> - Aangesteld 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van het Aanvalsplan 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja
Ondersteuning armoede coördinator	<ul style="list-style-type: none"> - Aangesteld 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van het Aanvalsplan 	<ul style="list-style-type: none"> - Ja

Met een nieuwe fiets of een dagje uit zijn we er niet

Natuurlijk zijn laptops, sportschoenen en een dagje naar de Efteling belangrijk. Maar de aanpak van kinderarmoede vraagt veel meer dan het bekostigen van spullen en uitjes. Uiteindelijk gaat het over gelijke kansen en perspectief. Dat vergt een andere mindset in het sociaal domein. 'Vertrouw die burger nou eens.'

'We weten al lang dat gezinnen met kinderen die tot 1,5 keer modaal verdienen, steeds moeizamer rondkomen'

Roeland van Geuns (lector Armoede Interventies Hogeschool van Amsterdam)

■ TEKST JESSICA MAAS BEELD ANNABEL OOSTEWEEGHEL

"Armoede gaat bij kinderen echt onder de huid zitten. Het is veel meer dan kleding en of je wel op vakantie gaat. Het vormt je." Dennis de Vries, jarenlang leerkracht en locatieleider op basisschool Overvecht in de gelijknamige Utrechtse wijk, zag de gevolgen van armoede dagelijks. "Veel ouders in Overvecht zijn bezig met overleven. Elke dag weer. Ik had kinderen in de klas die zonder ontbijt naar school kwamen, kinderen die 's avonds niet werden voorgelezen maar voor hun jongere broertjes en zusjes moesten zorgen omdat mama moest werken. Veel kinderen hadden overgewicht, slechte tanden. Zo kan ik nog wel even doorgaan. Armoede grijpt ontzettend diep in op vele facetten van het leven."

De Vries, tegenwoordig directeur van Stichting Vreedzaam, die scholen, wijken en overheden ondersteuning biedt bij het vormgeven van het pedagogisch beleid, maakt zich zorgen over de groeiende ongelijkheid in Nederland. "Er wordt veel gepraat over kansengelijkheid voor elk kind, maar we moeten eerlijk zijn: die is er niet." Ook corona legde bloot dat het aanpakken van kinderarmoede verder gaat dan alleen de materiële zaken. De eerste weken na de schoolsluiting regelden gemeenten vooral laptops voor kinderen thuis, maar later bleek dat lang niet alle ouders in staat waren om te helpen met het schoolwerk. Het was dus noodzakelijk om kwetsbare kinderen toch naar school te halen.

Groeiende aandacht Het was het SER-advies 'Opgroeien zonder armoede' (2017) dat kinderen centraal stelde in het armoedevraagstuk. De SER benadrukte daarin dat 60 procent van de kinderen die in armoede leeft, werkende ouders heeft. Het aantal kinderen in arme gezinnen is al jaren hoog in Nederland. In 2018 daalde het licht naar 292.000, maar uit een recente studie van het SCP en CPB ('Kansrijk armoedebeleid', juni 2020) komt naar voren dat de armoede in ons land met het huidige kabinetsbeleid de komende jaren met een ruim kwart zal toenemen. Dit heeft te maken met het verlagen van de bijstand tot 2035. Het rapport laat ook zien dat Nederland er – vergeleken met andere landen – nauwelijks in slaagt om kinderen uit armoede te 'tillen'. Bij ouderen lukt dat, met name dankzij de AOW, weer wel.

De groeiende aandacht voor kinderen in armoede heeft de afgelopen jaren veel in gang gezet. Landelijke campagnes, de aanstelling van gemeentelijke armoederegisseurs, speciale arrangementen voor kinderen, aandacht voor verborgen armoede en werkende armen. Ook wordt er meer gesproken over de negatieve gevolgen van

Speaking Minds: jongeren spreken zich uit

Joris (20) "Ik ben opgegroeid in armoede, er was bij ons thuis nooit veel geld. We waren afhankelijk van instanties. Maar het is niet zo dat ik een slechte jeugd heb gehad. Op het roc ben ik in aanraking gekomen met Speaking Minds. Als je gaat praten over armoede, dan merk je pas hoeveel schaamte er is. Het duurde echt wel even voordat klasgenoten durfden toe te geven dat ze ook in armoede zijn opgegroeid. Ik ben nu zelf ambassadeur bij Speaking Minds. We adviseren gemeenten. Een van onze adviezen is bijvoorbeeld om jongeren voor hun 18de beter voor te lichten over geldzaken. Schulden zijn zo gemaakt, dat weet ik ook uit ervaring – ik had pas ineens een schuld van 1.250 euro bij mijn rij-instructeur. Ik ben nu hard aan het werk, breng pizza's rond, om dat geld terug te betalen. Ik hoop wel dat de gemeenten die ons inschakelen, echt iets doen met ons advies. Anders is het ook zonde van onze tijd."

Sharon (20) "Onze klas deed mee aan een armoedeproject van Speaking Minds. Ik vond het eerst maar orzinnig. Pas na een bezoekje aan de Voedselbank schrok ik. Ik ben niet anders gewend dan dat er thuis genoeg te eten is en dat we naar het buitenland op vakantie gaan. Ik ben ambassadeur geworden van Speaking Minds. Daar ben ik trots op. Door mijn beperking, klassiek autisme, kan ik me soms heel druk maken om kleine dingen. Ik vind het ook echt erg dat er in Nederland zoveel kinderen in armoede opgroeien. Volgens mij moet er meer over armoede gesproken worden. Veel mensen weten er helemaal niets van." speakingminds.nl

» Ook Van Geuns ziet het spanningsveld tussen gemeenten en Rijk toenemen. "Ik mis een stem van de gemeenten richting Den Haag die dat geluid vertolkt. Gemeenten hebben te maken met een rijksoverheid die pas gaat handelen als zaken helemaal uit de hand lopen en zich electoraal dreigen te vertalen, zoals bij de jeugdzorg." Gemeenten hebben veel op hun bord, maar op een flink aantal terreinen is het Rijk aan zet. Denk aan inkomensondersteuning, toegang tot de arbeidsmarkt en betaalbare woningen. "Het is de rijksoverheid die de randvoorwaarden schept en die moeten op de schop. Dan heb ik het over een sterke vereenvoudiging van het toeslagensysteem. Daarnaast is het verstandig om de bijstand en het minimumloon te verhogen en deze jaarlijks te laten meestijgen met de inflatie en de vaste lasten."

In het sociaal domein is een totaal andere mindset nodig, zegt Van Geuns. "Het allerbelangrijkste? Vertrouw die burger nou eens. De hele inrichting van ons sociaal domein is gebaseerd op wantrouwen, terwijl daar helemaal geen reden voor is. Dat betekent dat we een volstrekt inefficiënt systeem hebben gecreëerd." Om dit te doorbreken, moet volgens de lector de Participatiewet anders worden ingericht, zodat gemeenten vanuit vertrouwen kunnen gaan handelen. "En niet eerst van alles en nog wat moeten controleren. Die controletijd kunnen ze beter steken in het begeleiden van waar nodig ondersteunen van inwoners."

armoede voor kinderen, zoals slechtere schoolprestaties, een slechtere gezondheid, onveilige hechting en een kleiner sociaal netwerk. Tamara van Ark, toenmalig staatssecretaris van SZW, maakte in april haar streven bekend: halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit van 9,2 procent in 2015 naar 4,6 procent in 2030. Een ambitieus voornemen waarmee gemeenten actief aan de slag gingen en moeten – of al waren.

Postcodetombola Maar lang niet alle Nederlandse gemeenten gaan voortvarend te werk, blijkt uit het rapport 'Kansen voor kinderen: een postcodetombola?' van Save the Children/Defense for Children uit 2019. Dit onderzoek toont aan hoe groot de verschillen tussen gemeenten zijn, van het vaststellen van de lage inkomensgrens en het aanbod van voorzieningen tot de toegang tot die voorzieningen. Elke gemeente doet het op haar eigen manier. En daarmee ontbreekt dus een effectieve en structurele aanpak van armoede.

De onderzoekers constateren dat er een spanningsveld ontstaat is tussen de landelijke en lokale overheden. 'Gemeenten willen de vrijheid en daarmee de verantwoordelijkheid om eigen beleid te kunnen voeren, maar om armoede effectief te kunnen bestrijden is actieve bemoeienis van de rijksoverheid nodig. Het proactieve optreden op landelijk niveau blijft echter uit. Bij deze stand van zaken wordt gelijke toegang tot voorzieningen voor kinderen in armoede onmogelijk gemaakt en is de postcode van een kind bepalend voor zijn of haar kansen.'

Andere mindset Roeland van Geuns, lector Armoede Interventies aan de Hogeschool van Amsterdam, weet als geen ander hoe complex de bestrijding van armoede – voor kind én ouders – is. "De cijfers van nu zijn echt het gevolg van het beleid van de afgelopen dertig jaar. Als we de inkomensplaatjes op een rij zetten, zien we dat de reële koopkracht er bij de laagste inkomens de afgelopen decennia nauwelijks op vooruit is gegaan. Het aandeel vaste lasten is daarentegen wel gestegen, wat deze huishoudens voor een enorme uitdaging plaatst. Ook weten we al lang dat gezinnen met kinderen die tot anderhalf keer modaal verdienen, steeds meer moeite hebben om het hoofd boven water te houden." »

Terug naar Utrecht. Ook oud-schoolleider Dennis de Vries gelooft in grote oplossingen. In politiek lef. "We hebben het over kinderarmoede, maar eigenlijk moeten we het hebben over de inrichting van onze samenleving. Wat voor samenleving willen we zijn? Veel mensen hebben geen idee hoe armoede in Nederland eruitziet. Hoe kunnen we beperkte blik doorbreken? Hoe zorgen we écht voor gelijke kansen voor ieder kind? Daar moet het op het gemeentehuis over gaan." ♦

Vorbij pleisters plakken Sprank-meetup kinderarmoede. Vrijdag 2 oktober, 15.00-16.30. Meer info en aanmelden: divosa.nl/sprankmeetup.

Doorpraten en samenwerken? Als je als kind al niet goed mee kunt komen in de maatschappij, lukt je dat als volwassene dan wel? Gemeenten hebben een sleutelrol bij de bestrijding van kinderarmoede. Divosa ondersteunt bij het ontwikkelen en vasthouden van een doeltreffende aanpak. Meepraten en samenwerken aan oplossingen? Neem contact op met Kim Houben: khouben@divosa.nl, 06 - 571 537 82.

Zo gaat Weert kinderarmoede te lijf In Weert nam de gemeenteraad eind 2017 al het 'Aanvalsplan armoede 2018-2020' aan. Een stevig plan met dito budget en een heldere ambitie: niemand leeft of groeit op in armoede. De belangrijkste uitgangspunten zijn preventie, actieve armoedebestrijding, verborgen armoede opsporen en mensen die in armoede leven laten meedoen. Volgens het CBS leven in Weert 1.050 kinderen in arme gezinnen.

De eerste actie was de aanstelling van coördinator armoedebestrijding Tanja van Duuren – een flinke stap voor een gemeente met een kleine 50.000 inwoners. "Weert kampt niet met een enorm armoedeprobleem; we zitten iets onder het landelijke gemiddelde. Maar Weert is wel echt een sociale gemeente, laat ik het zo zeggen." Ter illustratie: om onderwijsachterstanden onder kinderen die opgroeien in de armoede te voorkomen, heeft de gemeente al vanaf 2011 breed toegankelijke kinderopvang. Alle peuters – dus ook in gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag omdat een van de ouders niet werkt – kunnen vanaf 2 jaar twee dagdelen per week gebruikmaken van een gratis gemeenteplek.

Van Duuren ging voortvarend aan de slag. De lijst met interventies is lang, waarvan de eerste voornamelijk gericht zijn op het compenseren van de gevolgen van armoede. Denk aan een uitgebreid kindpakket, een Voorzieningswijzer die huishoudens helpt besparen op de vaste lasten (zie ook pagina 4, red.) en de tas met ontbijt die elke week bij tweehonderd kinderen wordt afgeleverd in het kader van het Nationaal Jeugdontbijt. "En onze kledingdagen zijn een groot succes. Die organiseren we samen met plaatselijke ondernemers, die nieuwe kleding met flinke korting aanbieden. Gezinnen krijgen hiervoor per kind vouchers van ons. Bij de start in 2017 bereikten we daarmee 520 kinderen, inmiddels zijn dat er 870." Preventieve acties zijn er ook, zoals voorlichting aan 18-jarigen over veranderende geldzaken en financiële voorlichting op het mbo. Om het taboe op armoede te verkleinen, is vorig jaar de publiekscampagne 'Trek aan de bel' gestart. En dan is er nog het vakantiehuisje, waar gezinnen die al jaren niet meer op vakantie zijn geweest, drie dagen naar toe mogen. "Dit lijkt vooral een sympathiek gebaar, maar van maatschappelijk werk horen we hoeveel dit voor mensen betekent. Het kan hen echt een zetje geven."

'Het doorbreken van intergenerationele armoede en het opsporen van verborgen armoede is complex'

Tanja van Duuren (coördinator armoedebestrijding gemeente Weert)

Duur maar noodzakelijk Van Duuren blikt terug. "We zijn er nog niet, maar we hebben gezinnen in armoede wel veel beter in beeld. Gelukkig heeft de gemeenteraad structureel meer geld voor armoedebestrijding uitgetrokken en realiseren we ons dat armoede zeker niet alleen over materiële zaken gaat. Met een nieuwe fiets of een dagje uit zijn we er niet. Het doorbreken van intergenerationele armoede is complex, net als het opsporen van verborgen armoede."

Dat besef is niet alleen op het Weertse gemeentehuis doorgedrongen, maar ook bij een brede groep partners in de stad. Sociale professionals, schooldirecteuren, woningbouwcorporaties, vrijwilligers en werkgevers gaan in het project 'Moelijke dialoog', het gesprek aan met werknemers over geldzaken en financiële stress.

Een structurele aanpak vraagt meer en raakt allerlei domeinen – gezondheid, wonen, leefomgeving. Niet voor niets denkt coördinator Van Duuren regelmatig mee over de herinrichting van wijken; wat voor voorzieningen zijn belangrijk? "Daarnaast gaat armoedebestrijding over de benadering van mensen", zegt ze. Daarom krijgen gemeentelijke en sociale professionals het komende half jaar een training in stress-sensitief werken (zie ook de gastcolumn op pagina 29, red.). "Mensen in armoede zien vaak door stress door de bomen het bos niet meer. Neem de tijd, zet kleine stapjes, herinner mensen met een appje aan de volgende afspraak."

En dan is er nog het volgende opvallende plan: de proef 'Bso voor alle kinderen', waarbij kinderen tussen 4 en 6 jaar drie keer per week naar de bso gaan. "Het zijn nu vaak de kinderen van rijke ouders die op de bso zitten en daar uiteenlopende activiteiten krijgen aangeboden, terwijl dat voor kinderen uit arme gezinnen juist ook zo belangrijk is. En ouders krijgen door deze drie middagen wat ruimte, misschien wel om een baan te zoeken." Van Duuren is ervan overtuigd dat dit soort grote – en dure – oplossingen nodig zijn om armoede en kansengelijkheid te bestrijden.

Blanca (40) "Anderhalf jaar geleden kwam ik, net geschieden, met een tweeling van negen jaar in Weert wonen. Die beginperiode was moeilijk, ik moest mijn hele leven opnieuw opbouwen. De opvoeding van de kinderen viel me zwaar, zelf zat ik niet lekker in mijn vel. Ik was heel blij dat ik op de bijstand kon terugvallen. Ik heb toen ook het Centrum voor Jeugd en Gezin om hulp gevraagd. Dat was wel een stap, maar ik ben erg blij met de hulp die ik heb gekregen. Met steun van Stichting Leergeld konden de jongens gaan voetballen. We zijn naar de kledingdagen geweest en krijgen elke week een tas met ontbijtspullen van het Nationaal Jeugdontbijt. Ik zou mijn kinderen nooit met een lege maag naar school laten gaan, maar als je te de bijstand zit moet je altijd rekenen. Toch zeg ik eerlijk als je een beetje verstandig met geld omgaat, luid het best om rond te komen. Ik heb de rust keert

Bronnen

- Dossier Wat werkt bij armoede 2020 – Movisie
- Armoede in kaart 2019 – SCP
- <https://www.duurzaamnieuws.nl/armoede-is-veel-meer-dan-gebrek-aan-geld/>
- Minimascan van Stimulanz
- Rapport *Naar een inclusieve samenleving* van de Rijksoverheid van april 2020
- <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/about-deloitte/deloitte-nl-dif-schuldenlabnl-report-nl.pdf>